

Luister niet naar Derk Loorbach en de planbureaus maar kies voor economische groei

Posted on 26 juli 2025 by Eduard Bomhoff

De gevaarlijkste professor van Nederland is Derk Loorbach met zijn instituut DRIFT aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR). Hij is de professor van 'hoe snel de transitie ook gaat, het moet altijd nog sneller', en dan heeft hij het over de route naar netto nul CO2. Loorbach is boos op partijen die nog iets willen behouden van wat hij noemt 'de bestaande industrie'. Hij is nog veel radicaler dan de twee planbureaus, het Centraal Planbureau (CPB) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

Voor Loorbach is het advies van de planbureaus aan het kabinet maar slappe hap, want die schrijven: 'door fossiele subsidies af te schaffen en fossiele energie adequaat te beprijzen worden bestaande industrieën ingrijpend gestimuleerd om schoner of minder! te produceren'. Loorbach waarschuwt: 'Daaronder schuilt een hele grote dosis behoudzucht. Want de transitie is ook: het beëindigen of afschalen van sommige bedrijfstakken en het laten opbloeien van andere'.

Het verschil tussen schoner en minder

Het onderscheid tussen ‘schoner’ of ‘minder’ is cruciaal voor onze toekomst. ‘Schoner’ helpt tegen de uitstoot van CO2 en methaan en is een teken dat ingenieurs en ondernemers in landbouw en industrie manieren hebben gevonden om minder te vervuilen. ‘Schoner’ is ook een signaal aan onze studenten in het technisch onderwijs en in Wageningen dat Nederland voorloper kan worden in nieuwe technologie. Daarentegen betekent ‘minder’ dat industrie vertrekt uit Nederland naar elders, misschien naar goedkopere landen die viezer produceren. ‘Minder’ betekent ook minder kansen voor afgestudeerden van onze universiteiten en hogescholen om in het bedrijfsleven en in de landbouw te werken aan efficiëntere technologie.

Helaas hebben Rutte-3 en -4 en Schoof met hun klimaat- en energiebeleid het evenwicht tussen ‘schoner’ en ‘minder’ niet goed getroffen. De chemische industrie is vertrokken; daaraan sterk verbonden bedrijfstakken zoals meubels en glas krimpen of verdwijnen. En het gaat hard.

Dan wreekt zich dat professor Loorbach, voor zover ik kan zien, wel haast wil maken met het afschieten van bedrijfstakken, maar dat we niet veel aan hem hebben bij het ontdekken van wat er kan ‘opbloeien’. Waar het dan om gaat – maar dat zal Loorbach niet graag horen – is dat Nederland gunstig moet afsteken bij andere landen in Europa en zo ondernemers kan aantrekken.

Maar we kennen intussen allemaal jonge internet-ondernemers die de omgekeerde keuze maken en emigreren naar Spanje of Portugal. De vooraanstaande business school IMD geeft Nederland, nu het zo zakt op internationale ranglijsten, dit jaar drie specifieke waarschuwingen: er komt te weinig kapitaal voor nieuwe ondernemingen naar Nederland, energie is in Nederland afschrikwekkend duur, en met de belastingen is het bijna nergens zo slecht als bij ons.

Hoogste rapportcijfer voor zwaardere belastingen

Dan is het griezelig om te zien dat geen van die drie zorgen over onze economie (opgeschreven door IMD met advisering over Nederlandse details van VNO-NCW) enige rol speelt in het rekenmodel ‘Saffier’ waarmee het CPB de

verkiezingsprogramma's gaat beoordelen. Bij het CPB is GroenLinks altijd de grote winnaar, hoewel van de grotere partijen GL het dichtst bij Loorbach staat en het verst van VNO-NCW en de ondernemers.

In 2023 gaf het CPB aan GL (toen voor het eerst samen met de PvdA) opnieuw met stip het hoogste rapportcijfer. De GL-formule is: meer ambtenaren, betaald uit hogere belastingen (in het program uit 2023 wil GL een zestig procent toptarief in de inkomstenbelasting, duurder aardgas voor grote bedrijven, en veel zwaardere belastingen op inkomsten uit vermogen). Bij volkshuisvesting wil GL niet zozeer nieuwe huizen, want daar zou stikstof bij vrij kunnen komen, maar vooral gesubsidieerde warmtenetten en andere gesubsidieerde verduurzaming.

Negenhonderd extra ambtenaren

Haast niet te geloven dat het CPB zo meegaat met de planningseconomie van GL. En toch helaas waar. Intussen gaat de industrie failliet. RTV Rijnmond rekende recent uit hoeveel banen vorige maand weer verloren zijn gegaan op de Tweede Maasvlakte en in Pernis. Dat waren er bijna negenhonderd bij vijf bedrijven die onder andere isolatiemateriaal, polyester en hars produceerden.

Als we GL navolgen, nemen we dan gewoon negenhonderd extra ambtenaren in dienst. Als die negenhonderd ambtenaren dan ook nog van huis werken, niet elke dag onder de douche staan en als het buiten koud wordt twee truien aantrekken en de thermostaat laag laten staan, is dat Groene Groei à la GL op z'n best. Schonere banen voor beleidsmedewerkers en voorlichters in plaats van vervuilende industrie. Isolatiemateriaal en hars bestellen we dan voortaan wel in het buitenland. Zo haalt Nederland de klimaatdoelen.

Rekenmodel 'Saffier'

En dat kan allemaal volgens rekenmodel 'Saffier' van het CPB, want dat definieert economische groei gevaarlijk verkeerd door uit te rekenen hoeveel burgers en overheid gezamenlijk kunnen besteden. Buiten Nederland is geen enkele econoom geïnteresseerd in de uitkomsten van rekenmodel 'Saffier', omdat het de arbeidsmarkt weg simplificeert – iedereen die werkt krijgt hetzelfde loon voor dezelfde productiviteit volgens het rekenmodel – en niets zegt over wat belangrijk is voor het bedrijfsleven. Zie mijn eerdere analyse in *Wynia's Week*.

De gezondheidszorg wordt duurder door de vergrijzing en omdat er (gelukkig) nieuwe medicijnen komen, nu vooral tegen overgewicht, defensie gaat meer beslag leggen op de begroting als we de belofte aan de NAVO serieus nemen, en gepensioneerden leven (gelukkig) langer en hebben dus recht op meer jaren AOW. Daar is allemaal budget voor nodig, en dan gaat het over tientallen miljarden. Dat lukt alleen bij economische groei. Zonder groei komen er bittere gevechten over de claims van de zorg, defensie en de AOW, zelfs gevechten op leven en dood, wanneer ziekenhuizen dure behandelingen en dure medicijnen gaan beperken en oude AOW'ers onnodig eerder sterven in een koud huis met een 24-uurs luier.

In mei 2024 schreef VNO-NCW voorzitter Ingrid Thijssen nog vriendelijk en vol begrip aan Extinction Rebellion: 'Om de Nederlandse klimaatdoelen te bereiken is het essentieel dat de focus van ons allen op de uitvoering van de energietransitie ligt en nergens anders op.' Intussen zijn zoveel bedrijven failliet of wanhopig – en zo veel ondernemers al vertrokken naar Spanje – dat VNO-NCW een stuk serieuzer is geworden over de kwetsbaarheid van de Nederlandse economie.

Kies veiliger koers

Bij het CPB wordt die kwetsbaarheid alleen vertaald in een zorg voor het financieringstekort. En professor Loorbach heeft al helemaal geen tijd voor de kwetsbaarheid van onze economie, want het moet 'altijd nog sneller'.

Ik hoop als bezorgde econoom dat VVD en CDA luisteren wanneer VNO-NCW het heeft over de kwetsbare economie en dan misschien bewegen in de richting van BBB en JA21. BBB heeft veel ondernemers in de achterban en JA21 heeft goed gepubliceerd over ons onmogelijke belastingstelsel. Ik hoop dat VVD en CDA, misschien samen met BBB en JA21, koersen in een meer veilige richting dan de wilde professor en zijn volgers bij Extinction Rebellion en GL-PvdA.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk.* ***Doet u mee?*** *Hartelijk dank!*